

VIZIJA RAZVOJA RTV SLOVENIJA

Poslanstvo

RTV Slovenija ima po zakonu širše opisano poslanstvo v izpolnjevanju javne službe, lahko pa ga po vzoru BBC sklenemo v tri besede **informiranje, izobraževanje in zabava**.

EBU (Eurovision Broadcasting Union) je v eni od svojih raziskav ugotovila, da imajo države, v katerih je demokracija najbolj razvita, najmočnejše javne medijske servise in obratno, manj ko je država demokratična, bolj oslABLJENA je javna RTV <https://www.ebu.ch/news/2019/09/public-service-media-crucial-to-democracy>.

Javna RTV je ob parlamentu in vladi soodgovorna za krepitev demokracije v državi, soodgovorna je za krepitev kulture ter spodbujanje enakosti in vključenosti, zato je v pogodbah Evropske unije, natančneje v Amsterdamskem protokolu navedeno: "...sistem javne radiodifuzije v državah članicah je neposredno povezan z demokratičnimi, socialnimi in kulturnimi potrebami vsake družbe ter s potrebo po ohranitvi medijskega pluralizma...".

Pluralizem vsebin in informacij v Sloveniji s svojo mrežo po vsej državi zagotavlja edino javna RTV, v naših programih povzemamo utrip Slovenije ter podpiramo državljanke in državljane pri delovanju v skupnosti in v domačem okolju.

Pregled stanja

Novi Zakon o RTV Slovenija je v organizacijo namesto povezovanja in preoblikovanja kar je bila obljuba in namen snovalcev zakona vnesel še več ločevanja in podlage za ohranitev nevzdržnega in zastarelega stanja - statusa quo.

Namesto dveh krovnih medijev in novih platform, spleta in družbenih omrežij, smo dobili, kot jim v hiši radi rečejo, **tri stebre**. Absurd, ki ga imamo in je zapisan v novem zakonu, je, da pod digitalne vsebine v bistvu spadajo tako radijske kot televizijske vsebine – vse so digitalne, le avdio vsebine so producirane na radiu in video ne televiziji, medtem ko pisane vsebine nastajajo vsepovsod, večinoma pa v poslovno produkcijsko enoti Digitalne vsebine.

V delu, ki govori o narodnostnih programih, je stanje tako, kot pred pojavom spleta, ravno tako je z ostalimi segmenti RTV Slovenija. Vzdržujemo 3 osrednje + 2 regionalna TV-programa v času t.i. fast kanalov, 3 osrednje radijske postaje, 1 za tujo javnost, 2 za manjšini in 2 lokalni postaji, imamo spletno novičarsko stran, pojavnost na družbenih medijih slabo definirano in razpršeno, založbo kakovostnih programov z možnostjo nakupa pretočnih vsebin, simfonični orkester, big band in dva zbora, otroškega in mladinskega. Obenem imamo enoto Oddajnike in zveze, preko katerih gre v bistvu najmanjši del naše distribucije, osrednji del distribucije preko spleta pa je skrit v PPE Digitalne vsebine. Produkcija je razpršena med dele RTV, tako ima vsak regionalni center svojo, manjšinski program za madžarsko narodnostno skupnost še posebej svojo, skratka, poslovne logike za takšnim stanjem in organizacijo ni.

Isto velja za arhive, ki so razpršeni po hiši in razdeljeni v tehnični in vsebinski del, pa še po regijah, medtem ko se najbolj nerazumne stvari dogajajo s trženjem, ki v več delih zasluži malce več kot za plače, je torej sam sebi namen.

Pred leti smo na TV Slovenija dali izdelati študijo o trženju na Televiziji Slovenija, iz katere je jasno videti, da bi morali iz naslova oglaševanja zaslužiti več. Seveda so se časi od tedaj spremenili in je več ogledov preko spleta, vendar se trženje na spletu zato ni zvišalo v enaki meri, kot je upadlo na televiziji.

Pri razvoju nas zelo zavira dejstvo, da smo kot javni zavod del javnega sektorja, saj smo prepričani, pa tudi zgledi iz tujine in dobre prakse kažejo, da je možna tudi katera druga statusna oblika. Ostati moramo javni servis, »državna last« to ni sporno, toda statusna oblika, ki bi nam omogočala fleksibilnost, ustvarjanje dodane vrednosti npr. z trženjem ipd., nam bi morala biti omogočena. Sprememba statusne oblike je tako v interesu države kot v interesu uporabnikov.

Zgled

RTV Slovenija se mora ravnati po razvitih javnih servisih s severa, kot je YLE (Finska), in se primerjati z javnimi servisi, kot sta VRT in RTBF (Belgija), kar pomeni čim bolj premišljeno integracijo in prilagoditev organizacije digitalizacije in tudi digitizacije, ki smo jo delno že izvedli. Če je bilo pred leti popularno govoriti o integraciji in digitalni transformaciji, zdaj prednjači uporaba umetne inteligence pri snovanju vsebin in produkciji.

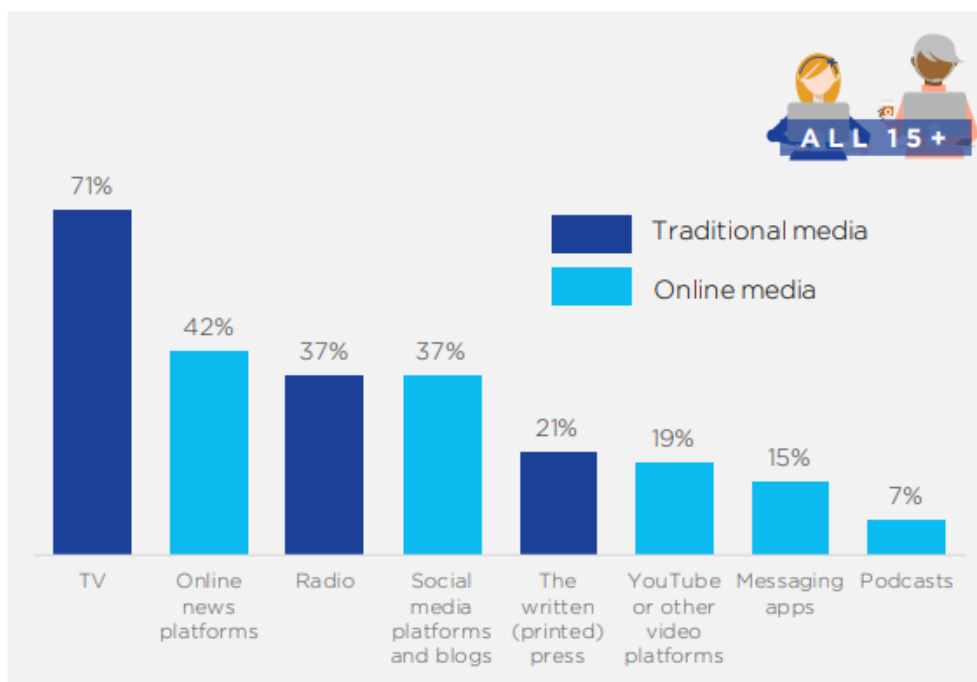
Na RTV Slovenija se niti skozi integracijo in digitalno transformacijo še nismo prebili, lahko pa se pohvalimo, da uporabljamo umetno inteligenco pri snovanju novinarskih člankov, pridobili smo projekt, kjer s pomočjo UI izvajamo samodejno podnaslavljanje v slovenščino.

Block chain tehnologije, ki bi zagotovila med drugim še večjo transparentnost pri delovanju in nam olajšala arhiviranje ter nam omogočila lažje delo na drugih področjih, nismo lotili.

V katero smer naj gre razvoj RTV Slovenija? Kakšna je naša vizija?

Uporabniki od nas pričakujejo, da bodo naše vsebine enako dostopne na vseh platformah, od tradicionalnih kot sta radio in televizija do novih kot so splet, spletni ponudniki AV-vsebin, mobilne aplikacije, družbeni mediji, podcasti in aplikacije za komuniciranje. EBU je v študiji New Builders preveril, kje uporabniki spremljajo novice:

WHAT MEDIA HAVE YOU USED THE MOST TO ACCESS NEWS IN THE PAST 7 DAYS

Vir: Eurobarometer Media & News Service 2023

Vsebine morajo biti pripravljene v skladu s platformo, na kateri se vsebina pojavlja, linearna TV-vsebina se mora razlikovati od tiste za družbena omrežja in splet, za mobilne aplikacije mora spet biti drugačna. Zato morajo tudi uredniki in novinarji biti usposobljeni za produkcijo novic na vseh platformah in vedeti morajo, za koga delajo.

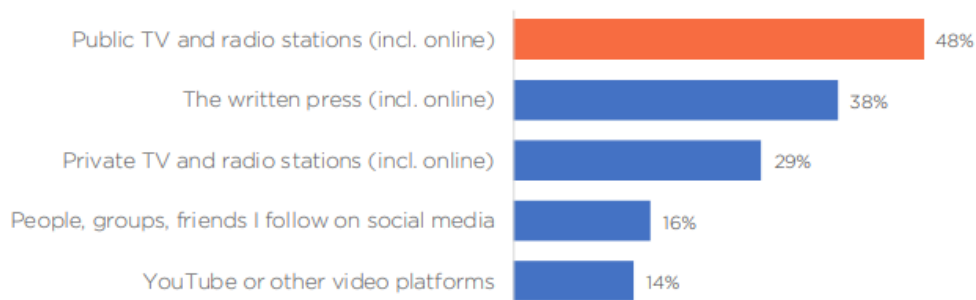
Z novo raznoliko produkcijo vsebin se je spremenil tudi tehnološki način produkcije, ki se z SDI (software defined production) preko kombinacije z IP (internet protokol) in cloud pomika v smeri IP/Cloud produkcije, kar pomeni, da sta osrednji prioriteti večine javnih servisov selitev v t.i. remote, oddaljeno oziroma produkcijo s kraja dogodka in transformacijo v IP produkcijo. Posledično se bodo javni servisi morali tudi organizacijsko iz bolj na hardveru temeljenih produkcij preusmeriti v produkcijo v oblaku in na spletu, kjer je pomembnejša programska od strojne opreme.

RTV Slovenija mora skozi:

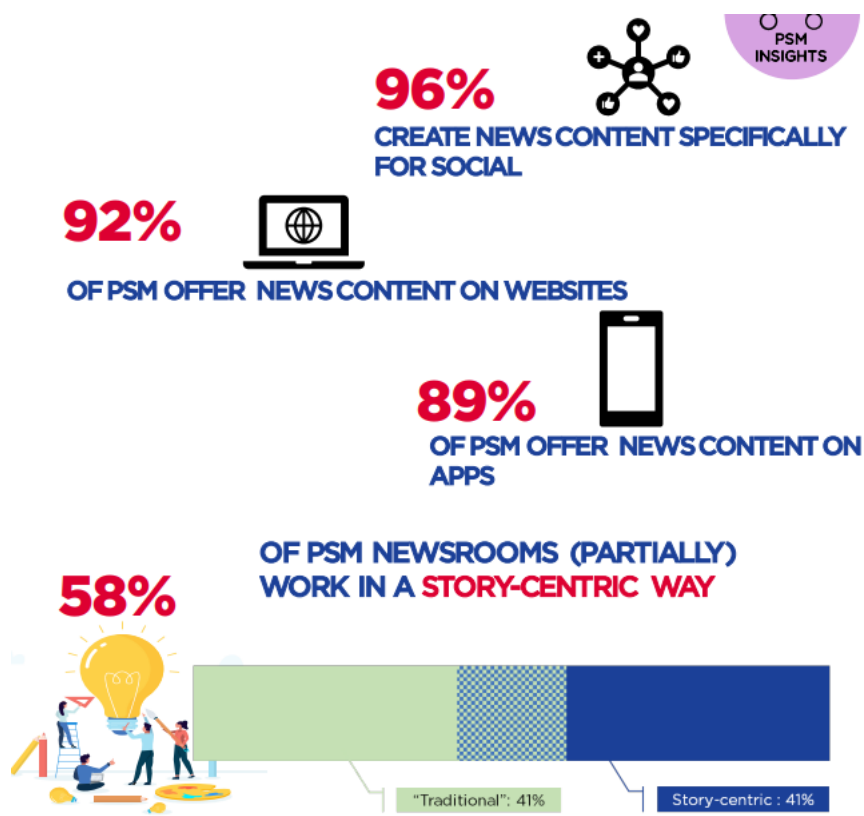
- **Multimedijsko in uredniško preobrazbo:** brez integracije različnih medijev v en delovni tok, t.i. workflow, ne bomo konkurenčni. Mobile first mora biti naše vodilo, obenem pa moramo začeti tudi sami producirati osebnosti, ki bodo glas javnosti ponесли v družbene medije – influencerje z javnim poslanstvom in dobrim zaledjem. Podatki kažejo, da javnim medijem uporabniki še vedno najbolj zaupajo.

TRUST IN NEWS SOURCES

Oct 2023

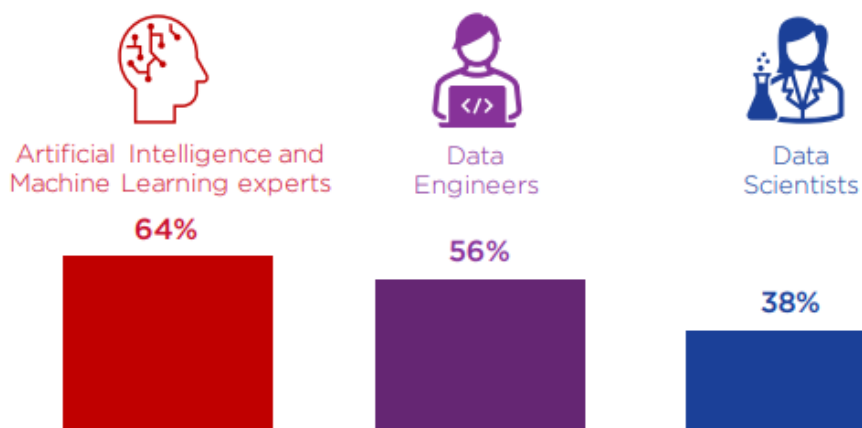
Ostali javni servisi so nas že močno prehiteli, kar je jasno iz spodnjih deležev, zato je naš cilj, da jih dohitimo.

- Uvesti je treba **vođenje za spremembe**, ki bo skupine in posameznike spodbudilo k spreminjanju načina dela in ustvarjanja s ciljem, da pridemo v korak s časom. S tem namenom jeseni uvajamo slovensko različico BBC-jevega projekta Just imagine, v kateri bomo med zaposlenimi prepoznali tiste, ki so lahko nosilci razvoja javne RTV. Obenem bomo morali ustanoviti sklad za štipendiranje inženirjev in specialistov za podatkovne baze, ki so ključni za bodoči razvoj RTV Slovenija po eni strani in v delo vključevati študente medijskih smeri z namenom pomladitve kolektiva.

PSM hiring data-related roles

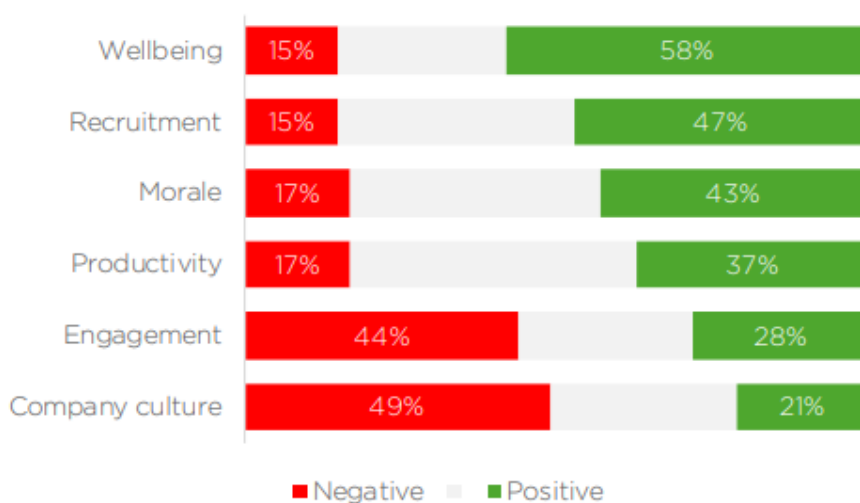
In % of organizations replying to the question

Trenutno ima več kot 90% javnih servisov fleksibilen način dela in redno skrbi za izobraževanje in osebno rast svojih zaposlenih ter tako pridobiva mlade kadre s področij, ki so podhranjena. To so poleg inženirjev in programerjev tudi grafiki in večopravilni produkcijski kadri. Ravno tako jeseni uvajamo redno izobraževanje urednikov in novinarjev za nove medije in predvsem izobraževanje za medijske delavce v medijsko spremenjeni krajini.

IMPACT OF HYBRID WORKING OVERALL

Based on DPP Members in the Media Industry

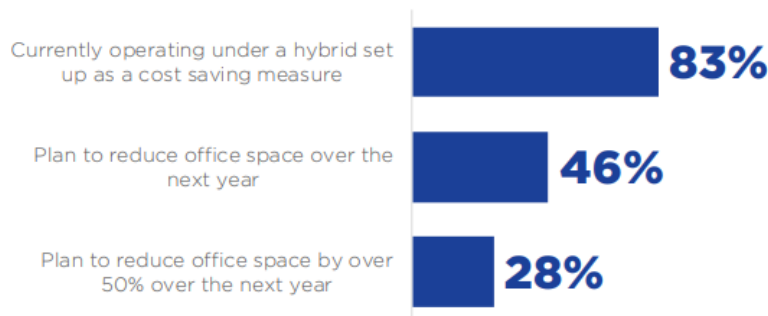

- **Drugačen pogled na delovne prostore:** ali potencialno prenovljena stavba, v kateri delujemo, zadošča novim izzivom oziroma ali je bolje zgraditi novo stavbo. Pred dvema letoma je bila narejena študija, koliko bi znašala gradnja novih prostorov izven Ljubljane v primerjavi s sanacijo in dogradnjo (Komenskega 5) teh v Ljubljani. Ugotovljeno je bilo, da sta stroška enaka, je pa razlika v bližini pomembnim inštitucijam bistvenega pomena za medijsko hišo, kot je RTV Slovenija.

Obstaja možnost, da bi staro radijsko stavbo Radio Slovenija zapustil (stavba je tudi potresno visoko ogrožena in nujno potrebna obnove), zanj bi poleg obstoječe pretežno TV-stavbe zgradili načrtovano stavbo na Komenskega, kjer bi združeni TV in spletni novičarski desk podaljšali v radijski del in tako poenotili novičarske deske. V stari radijski stavbi bi v sodelovanju z MOL lahko (seveda ob strukturni spremembi JZ RTV Slovenija) izvajali tržno dejavnost hotelirstva, obenem pa obnovili in uporabljali in za javne dogodke uporabljali dva radijska studia (enega je treba še dokončati), v katera je bilo v preteklosti veliko vloženo. Imeli bi sicer manj kvadrature, vendar so trendi v svetu usmerjeni ravno k zmanjševanju delovnega prostora in k vedno bolj hibridnemu delovanju.

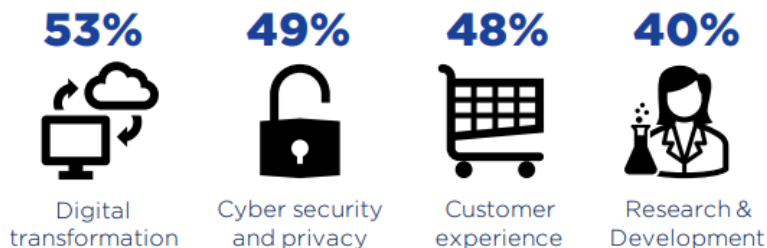
REDUCTION OF OFFICE SPACE AS A COST-SAVING MEASURE

247 business owners and other business decision makers in the U.S

AREAS FOR INVESTMENT GROWTH

247 business owners and other business decision makers in the U.S

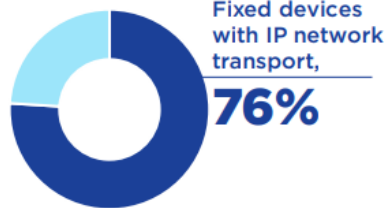
S spremembo delovnega okolja, s prijaznim delovnim okolje v prostorih, med katerimi ni strogih pregrad, kjer ni hodnikov, so le skupni delovni prostori in prostori za sproščanje, je mogoče pospešiti spremembe. V raziskavah o vplivu delovnega okolja na kreativnost in storilnost je bilo ugotovljeno, da spremenjeno delovno okolje premo sorazmerno vpliva na spremembe v delovnih procesih.

- **Tehnologija** poganja in spreminja način strateškega razmišljanja in odločanja v javnih servisih. Avtomatizacija produkcije preko infrastrukture, ki temelji na katerikoli tehnologiji je usmerjena k dosegu čimveč občinstev na čim bolj različnih platformah. Večina javnih servisov bo čez pet let praktično vso produkcijo opravljala v oblaku.

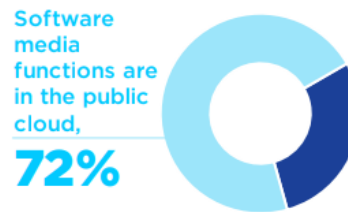
TYPE OF IP PROJECT WORKING ON

42 participants from EBU Members

TODAY

IN 5 YEARS

- Večino AV-produkcije, ki ni dnevna (nadaljevanke, dokumentarne oddaje, izobraževalne, oddaje o kulturi, razvedrilne nestudijske oddaje, razviti javni servisi opravljajo v **sodelovanju z neodvisnimi producenti** in tako razvijajo konkurenčnost na področju kakovostne produkcije vsebin. Nadzor nad produkcijo in finančnimi sredstvi ima javni servis, ki tako narekuje trende in skrbi tako za tehnološki kot vsebinski razvoj AV-sektorja. RTV Slovenije kot javni servis ne samo, da mora biti konkurenčen, biti mora vodilni v razvoju na trgu, takoimenovani »trend setter«
- Na RTV Slovenija bomo morali v okviru širše kulturne politike premisliti o tem, kakšen orkester oziroma **glasbene sestave** zmoremo imeti oziroma ali se lahko npr. z Opero in baletom povežemo do te mere, da orkester sofinanciramo, deluje pa za obe inštituciji. **Založništvo** kot tržna dejavnost se ne obnese, z Ministrstvom za kulturo je smiselno najti rešitev, kako v majhni državi ohranjati za javno dobro nujno produkcijo resne glasbe in kakovostnih vsebin. Eden od načinov je javno zasebno partnerstvo s katerim od zavodov, ki delujejo na področju glasbene produkcije. Del rešitve bi lahko opredelili, našli v novelaciji zakonodaje, ki bo nujna. O tem menim, da se strinjamo že skoraj vsi.
- **Razvoj manjšinskih programov** je zelo odvisen od stabilnega vira financiranja, kar pomeni, da je smiselno, da stroške teh programov prevzame država. Vse organizacijske in tehnološke spremembe opisane zgoraj morajo veljati tudi za manjšinske programe, ki se zaradi majhnosti lahko še hitreje razvijajo ter prilagajajo, s tem pa ustvarjajo dodano vrednost tako v družbenem in političnem kot v medijskem prostoru. S povezovanji z matičnimi državami in s predstavljanjem vsebin iz sosednjih držav v prostoru naše skupne domovine morajo ti programi razširjati obzorja matičnega naroda in skupaj z njim oblikovati skupno prihodnost življenja v naši mali državi.
- **Razvoj dostopnosti** je z uvajanjem novih tehnologij in umetne inteligence skokovit in vizija je, da so vse naše vsebine dostopne za gluhe in naglušne in za slepe in slabovidne, da imamo različico za lažje razumevanje za ljudi, ki imajo psihične težave. Postanemo lahko tudi servis za dostopnost za vse komercialne medije in zgledna odprta inštitucija za vse kolege, ki imajo kakršenkoli hendikep. Brez sodelavcev, ki so drugačni, bomo težko naredili velik korak naprej.

Vse navedeno terja od zakonodajalca spremembo tako Zakona o medijih kot tudi Zakona o RTV Slovenija, ki bo napisan tako ohlapno, da bo dopustil razvoj medijev v sklopu RTV Slovenija, obenem pa navedeno terja pomoč pri digitalizaciji in transformaciji v obliki finančnih sredstev. Zakonski okvir je bistveni predpogoj za sprejmljivo delovanje javnega servisa. Ena izmed možnih idej je, da se v zakonu natančno in jasno določi obveznosti, naloge, ki jih mora RTV kot javni servis

nuditi uporabnikom ter za to delovanje pridobi in ima zagotovljena sredstva v državnem proračunu. Znotraj tega je možna tudi rešitev za glasbene sestave, ker to so subjekti, ki ne smejo propasti, treba pa je urediti njihovo financiranje. Finančnih virov je lahko več in lahko so različni, vendar mora biti zbirni račun zaradi ekonomičnosti in transparentnosti eden pri enem subjektu. Statusna oblika javnega servisa RTV bo bistvenega pomena za razvoj in financiranje naše hiše.

Znotraj RTV Slovenija smo že začeli s spremembami, predvsem v delu, ki delavce motivira in spodbuja k preoblikovanju delovnih procesov. Pričeli smo z združevanjem posameznih področij, finančnim preoblikovanjem in urejanjem delovnih razmer. Zavedamo se, da brez sprememb ni razvoja in ni prihodnosti za javno RTV. Zavezani smo kakovosti in javnemu poslanstvu, pa tudi tehnološkemu razvoju in razvoju na področju vodenja in organizacije.

Pripravila: Natalija Gorščak, 14. avgusta 2024